

Pozrite sa na Pobaltie

Česká debata o eure sa od tej našej veľmi líši. Dôkazom sú aj názory člena Bankovej rady ČNB Mojmíra Hampla.

.v čom sú riziká prijatia eura?

Euro má okrem výnosov, ako zníženie transakčných nákladov na konverziu meny či obmedzenie kurzového rizika, aj ekonomické náklady. Daná krajina je zrazu pasívnym príjemcom menovej politiky zvonku. Má úplne fixný kurz a prijíma úrokové sadzby, ktoré v danom čase nemusia zodpovedať hospodárskym potrebám krajiny. Pre doháňajúce východoeurópske krajiny v priemere všeobecne platí, že proces doháňania vyžaduje inú kombináciu vývoja kurzu a nastavenia sadzieb v ekonomike, než akú ponúka „spriemerovaná“ menová politika celej eurozóny.

.existuje na to nejaký dôkaz?

Pozrite sa na celé Pobaltie. To má dnes fixný kurz k euru, takže prijíma menovú politiku eurozóny a správa sa, ako by už euro malo. A zásadne sa prehrieva. Má vysokú infláciu, vysokú vonkajšiu nerovnováhu a obrovské skoky v cenách nehnuteľností. To nie je náhoda, je to práve preto, že stále ešte len dobieha vyspelý svet a pri neexistencii „tlmiča“ v podobe vlastnej menovej politiky sa v Pobaltí hromadí prebytočná para pod kotlom, ktorá nemá ako uniknúť.

.bolo by lepšie euro odložiť na neskôr, alebo naň úplne zabudnúť?

Zavedenie eura je podmienené tým, že dobiehajúca, teda chudobnejšia ekonomika buď najskôr „dokonverguje“,

čiže zbohatne na primeranú úroveň typickú v eurozóne, alebo musí byť o veľký kus pružnejšia než dnešná eurozóna, aby stratu menovej politiky ako ekonomického tlmiča v inej fáze ekonomického vývoja niečím nahradila. Tou náhradou môžu byť pružnejšie trhy, najmä trh práce, pružnejšie a ovládateľnejšie verejné financie či pružnejší vstup na trh a výstup z neho. V tomto ohľade má Slovensko výhodu, že mnohé veľké reformy už uskutočnilo. Česko na niektoré stále čaká. Či má Slovensko dostatočnú náhradu za stratu menovej politiky, viem posúdiť. V Česku sme sa v tomto roku rozhodli, že si to o domácej ekonomike zatiaľ nemyslíme a vláda v súlade s odporúčaním centrálnej banky rozhodla zatiaľ dátum vstupu nestanovovať.

.urobí Slovensko podľa vás chybu, ak prijme euro od 1. 1. 2009?

Pri zavádzaní inej meny nie je víťazom ten, kto je prvý vnútri a po prebehnutí cieľovej pásky sa zrúti vysilením alebo neprejde dopingovým testom, ale ten, kto po zavedení spoločnej meny dokáže bežať rovnako rýchle alebo skôr rýchlejšie ako predtým. Skúsenosti z eurozóny ukazujú, že mnohé krajiny po prijatí eura spomalili. Urobiť tento krok chce preto primeranú istotu, že vďaka nemu ekonomika porastie rýchlejšie, a to bez negatívnych javov typu vyššej inflácie či vyššej obchodnej nerovnováhy. A toto zhodnotenie výnosov a rizík si každá krajina musí urobiť sama. .rži

Český guvernér: Euro? Možno v roku 2019.

nu ich akceptácie rizika? Malá krajina s malým devízovým trhom je mimoriadne zraniteľná. Nerobme fetiš z posilňovania meny,“ varuje Ševčovic.

Ministerstvo financií ústami štátneho tajomníka Františka Palka dokonca tvrdí, že „na základe skúseností z fungovania slovenskej ekonomiky považujeme práve zníženie vplyvu kurzového rizika a stabilitu prostredia v rámci eurozóny za veľkú výhodu z makroekonomického hľadiska“.

Isté je, že ide o akademickú debatu v tom zmysle, že po prijatí eura sa už nikdy nedozvieme, ako by sa ďalej vyvíjal kurz koruny a či by mal za následok naše ďalšie relatívne bohatnutie voči eurovým a dolárovým krajinám v prípade silnejšej koruny, alebo by to bolo naopak. Rýchly rast ekonomiky však dáva tušiť, že prinajmenšom v najbližšej dobe by koruna zrejme naďalej silnela – tak ako sa to napokon deje už niekoľko rokov.

.čo sa zmení?

Čo sa z pohľadu ekonóma zmení po prijatí eura? „Parafrazujúci euroskeptikov by som mal povedať, že všetko zdražie. Ale teraz vážne – nezmení sa nič. Ekonóm, ktorý sleduje súvahu a výsledok, ich bude sledovať naďalej, len čísla budú iné. Vymeníme papieriky a mince v peňaženkách, pokúsime sa prežiť prvotné šoky, viacerí budú zaplavení pocitom hrdosti zo slovenských symbolov na euromincoch a potom začneme normálne pracovať, tak ako dnes. Euro nie je ani koniec sveta, ani vstupenka do raja,“ myslí si Peter Ševčovic z centrálnej banky.

Podľa Jána Tótha „vyššia inflácia zoberie bohatstvo od sporiacich, teda najmä od strednej a staršej generácie, a spolu s „nemeckými úrokmi“ bohatstvo dá dlžiacim, teda napríklad majiteľom podnikov a mladým ľuďom“.

Hrozí po nahradení korún eurami obyvatelstvu nejaký psychologický šok? „Ľudia si zvyknú pomerne rýchlo,“ prognózuje Ivan

Mikloš. „Naozajstným praktickým problémom bude omnoho viac mincí. Korunová hodnota najmenej eurovej bankovky bude asi 150 až 160 korún, kým dnes je to 20.“ Šoky a depresie neočakáva ani Peter Ševčovic. „Možno by prvý pohľad na výplatnú pásku či bankový výpis mohol niekoho zaskočiť, ale preto tu budeme mať približne 5-mesačné obdobie duálneho oceňovania, aby si mohol každý zvyknúť. Myslím si, že mediálna kampaň bude v závere až agresívna, takže žiadnu prekvapujúcu depresiu neočakávam. Na druhú stranu, bude tu eufória z ťažkých peňaženiek. Mince budú mať opäť hodnotu a súčasne aj hmotnosť,“ usmieva sa Ševčovic.

To, že peňaženky budú ťažšie, je nakoniec asi jediná istota, ktorú po prijatí eura budeme mať. Všetko ostatné sú len očakávania, z ktorých niektoré vyjdú a niektoré sa ukážu ako mylné. Zostáva dúfať, že menej chýb v prognózach robili optimisti. ●